

Raadsbrief ter informatie

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Aan de raad van de gemeente Almelo

Bijlage	Doorkiesnummer	Behandeld door	Datum
	541531	M. Hilberts	27 juni 2023

Onderwerp
Hoofdlijnen Brede Specifieke Uitkering 2023

Geachte leden van de raad,

Inleiding

In januari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gesloten tussen het ministerie van VWS, VNG, Zorgverzekeraars Nederland en GGD GHOR NL. In dit akkoord is afgesproken dat gemeenten en GGD'en, zorgverzekeraars en VWS zich gezamenlijk lokaal en regionaal inzetten voor een gezond en actief leven met een stevige sociale basis voor alle Nederlanders. In het GALA is de verbinding gelegd tussen vele landelijke akkoorden en programma's met betrekking tot preventie en gezondheid. De Rijksoverheid, gemeenten en zorgverzekeraars dragen hiervoor gezamenlijke verantwoordelijkheid. Samen doorbreken we schotten en werken we domein overstijgend vanuit samenhang om zo bij te dragen aan de beweging naar 'de voorkant' waarin een gezonde samenleving centraal staat.

Voor de nadere uitwerking en uitvoering van het GALA zijn de gemeenten in de gelegenheid gesteld om een brede specifieke uitkering (SPUK) aan te vragen. De financiële middelen kunnen door de gemeenten besteed worden aan inrichting, coördinatie, samenwerking, aansluiting van (bestaand) welzijns- en beweegaanbod en uitvoering van interventies in het sociaal domein, met als hoofddoel het realiseren van integraal preventief gezondheidsbeleid. De brede SPK Gezondheid, sport, cultuur en sociale basis bestaat uit 15 programma's; 13 inhoudelijke programma's (zoals valpreventie, kansrijke start en mentale gezondheid) en twee overkoepelende programma's (versterken kennisfunctie GGD en coördinatiekosten regionale aanpak preventie).

Op 28 februari 2023 heeft het college besloten een aanvraag te doen voor de brede SPUK (B en W – 2309778). In vervolg op deze aanvraag moet voor 30 september een integraal plan van aanpak voor de jaren 2024 t/m 2026 ingediend worden bij het ministerie van VWS. Tegelijkertijd hebben we in mei al een beschikking ontvangen over de middelen voor 2023. Dat betekent dat we in 2023 al volop kunnen inzetten op de uitvoering van een plan van aanpak, dat naar verwachting in de loop van september door het college vastgesteld kan worden. Met de aangevraagde middelen stellen wij de continuïteit van uitvoering van diverse lijntaken, ambities uit de programma's "Sociaal & Vitaal" en "leefbare wijken en dorpen" zeker en genereren wij aanvullende middelen voor lokale en regionale intensivering.

Om een gedragen en integraal plan van aanpak op te kunnen stellen én de uitvoering van 2023 niet onnodig te vertragen, heeft het college een hoofdlijnennotitie voor het plan van aanpak en de uitgaven 2023 (voor zover niet via afzonderlijke besluiten) vastgesteld.

Inhoud van de hoofdlijnennotitie

Het ultieme doel van het GALA is dat er in 2040 sprake is van gezonde generaties. Om dit te bereiken is er inzet van vele partijen vanuit vele domeinen nodig. Dit betekent voor veel betrokken organisaties een koersverandering in beleid. In Almelo beschikken we over recent vastgestelde plannen: het Strategisch beleidsplan sociaal domein, het programmaplan Sociaal en vitaal en het plan leefbare wijken en dorpen. De doelstellingen in deze plannen komen overeen met de doelen van het GALA en het sportakkoord II. Daarom beschouwen we de verdere invulling van het integrale plan van aanpak ook niet als nieuw beleid, maar als een verbinding van het bestaande beleid over de verschillende domeinen heen.

Almelo kent wijken en buurten waar sprake is van een gezondheidsachterstand. Dit blijkt uit de recente wijkanalyses. Gezondheidsverschillen ontstaan deels door individuele factoren, deels door omgevingsfactoren. Het belang van de invloed van omgevingsfactoren op gezondheid zal terugkomen in de plannen die we maken rondom stedelijke ontwikkeling en de visie op leefbaarheid. Door alles heen geldt dat chronische stress een negatieve invloed heeft op de ervaren en gebleken gezondheid.

Om de effectiviteit van het gemeentelijk beleid te vergroten, hebben wij een aantal leidende principes vastgesteld, die gelden voor de opstelling van het plan van aanpak. Het betreft de volgende principes:

- o We benaderen gezondheid breed en positief.
- o We zetten erop in dat al onze inwoners gelijke kansen hebben op een goede gezondheid.
- o We investeren ongelijk om gelijke kansen op gezondheid te bevorderen.
- o We hebben oog voor de gezondheidsimpact van chronische stress.
- o We differentiëren in onze aanpak om aan te sluiten bij de omstandigheden en leefwereld van de mensen om wie het gaat.
- o We werken vanuit de hele organisatie aan maatwerk met en voor de mensen om wie het gaat.
- o We zetten in op het terugdringen van gezondheidsverschillen vanuit meerdere domeinen.
- o Wij stellen procesdoelen op de korte en effectdoelen op de lange(re) termijn.

Wij hebben de volgende hoofdlijnen vastgesteld bij de verdere opstelling van het lokale integrale plan van aanpak:

- o Het sportakkoord II wordt een sport- en preventieakkoord. Er wordt een verbinding gelegd met de cultuursector.
- o De nieuwe integrale cultuurvisie zal aandacht besteden aan de bijdrage die cultuur kan leveren aan gezonde generaties in 2040.
- o Voor de onderdelen Terugdringen gezondheidsverschillen sluiten we aan bij de doelen van het programma Sociaal en vitaal en de wijkopgaven die samen met de inwoners zijn opgesteld.
- o Voor zover terugdringen gezondheidsverschillen en sociale basis gericht is op oudere inwoners, wordt in 2023 en 2024 prioriteit gelegd op inzet in de wijk Schelfhorst.
- o Voor het onderdeel Sociale basis kijken we naar de mogelijkheden die de inrichting van een leeflab kan bieden.
- o Het terugdringen van gezondheidsverschillen wordt expliciet als thema meegenomen in de prestatieafspraken met de woningcorporaties.
- o Het terugdringen van gezondheidsverschillen wordt meegenomen in de te ontwikkelen visie op leefomgeving en herziening van de omgevingsvisie.
- o De kosten voor de regionale samenwerking en afstemming in het plan van aanpak worden meegenomen bij de hiervoor passende inhoudelijke onderdelen.

Financiële gevolgen

De middelen uit de brede SPUK, in totaal € 5.559.556,- zijn beschikbaar voor de jaren 2023 tot en met 2026. De middelen komen deels voort uit bestaande regelingen die nu onderdeel zijn geworden van de brede SPUK (jaarlijks € 716.000,-) en deels komen ze voort uit nieuwe onderdelen. Er zijn nog geen afspraken tussen het rijk en de gemeenten over de jaren na 2026. Er zijn weliswaar geluiden dat er

ook in de jaren daarna extra middelen voor preventie en gezondheid beschikbaar zullen komen, maar hierover is geen zekerheid. Zolang deze zekerheid ontbreekt, zullen we bij de besteding van de middelen er voor zorgen dat het geen structurele inzet zal zijn.

Wij gaan er vanuit dat wij u voor nu voldoende op de hoogte hebben gebracht.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Almelo,
de secretaris, de burgemeester,

F.W. van Ardenne

A.J. Gerritsen